

Неколико погледа на ситуацију у музичкој култури и уметности 2015.

Током 2012. године Национални савет за културу (Савет) је на свом сајту објавио сажету анализу ситуације у домену српске уметничке музике и културе. У тој анализи издвојило се неколико основних оцена: а) незадовољавајућа позиција српске музичке баштине, б). незадовољавајућа позиција савременог српског музичког стваралаштва и в). неадекватно образовање младих. (Текстови се налазе на <http://www.nsk.gov.rs/>)

Као саветодавни орган Скупштине Србије, Савет се тада залагао за један број корака који би били предузети, и којима би се побољшала описана ситуација. На пример, Савет је предлагао формирање институције Српски музички центар, али о овој идеји није било даљих разговора. Предлагано је и одређено регулисање повољнијих услова за извођења дела музичке баштине и дела савременог стваралаштва, до чега такође није дошло.

Три године касније, Савет поново анализира тренутну ситуацију у музичкој култури и уметности са намером да допринесе решавању оних проблема који су, из разних разлога, још увек нерешени.

Почетне напомене

Савет жели да истакне да уважава пре свега напор, иницијативност и ентузијазам појединаца и група, али, у бројним случајевима и локалних заједница и државе који су сви били усмерени на то да се музички живот унапреди или одржи на већ достигнутом нивоу.

Ипак, полазећи од тога да се ова анализа ради зато да би се ствари побољшале, она ће бити посвећена претежно проблемима, системским недостацима и дестимулативним појавама.

Овај текст је израђен само на основу података који су доступни у јавној сфери. Извештај не представља резултат систематског истраживања за које Савет нема ни капацитет ни неопходну службу.

Међутим, Савет има обавезу да својим саветима и препорукама побољша стање у свим доменима културе, па и у музичкој. Тим пре што није имао прилику да се укључи у рад на изради толико потребне Стратегије културног развитка и када већ нису били прихваћени предлози за побољшање Нацрта закона о култури које је Савет јавно изнео.

Ова анализа се ослања на бројеве, иако они често у области културе, сами по себи, нису најбољи аргумент. Ипак, некад могу да буду од користи за боље разумевања ситуације и идентификовање проблема.

Јавна перцепција музичке културе

Као почетна илустрацију стања у музичкој култури и јавној перцепцији те области нека послужи једно стандардно новинарско питање које се константно понавља. Оно гласи: „Пропале су најугледније издавачке куће, угасили се многи књижевни часописи, затворени су најважнији музеји, угрожена су позоришта, култура је гурнута на маргину....“. Ни у питању, па самим тим ни у одговору, о музици нема ни речи.

Поље музике као да се налази у паралелној стварности у односу на реални живот. Али не тако што се поље музичке уметности фризира, улепшава

или дотерује, већ обрнуто, што се оно у јавности минимизује, ниподаштава или једноставно игнорише и прећуткује.

Као потврда те „ниже вредности“ музике нека послужи следећи пример: Министарстви културе и информисања (МКИ) је за 2014. издвојило за пројекте у области музике 40 милиона. На конкурс у је било 255 пријава а средства су одобрена за 69 пројеката.

Установе музичке културе

Установе музичке културе су у значајној мери мање бројне од установа у осталим сродним областима па је тако и са установама културе од националног значаја. (Списак на сајту МКИ <http://www.kultura.gov.rs/cyr/ustanove-od-nacionalnog-znacaja>).

Од музичких установа статус установе од националног значаја имају: Коло, Београдска филхармонија (БФ), Српско народно позориште и Народно позориште који у свом саставу имају опере, Гварнериус и, недавно угашени, Југоконцерт.

Пре него што Закон о култури укине овај, по свему судећи „неважни“ статус (као што се најављује у Нацрту новог закона), нека буде забележено и то да од укупно 66 установа културе ни десети део није музичких.

У Годишњем извештају Завода за проучавање културног развитка за 2012 г. саопштава се да је истраживањем обухваћено 43 установе културе, од којих 24 је оснивач Министарство културе па се на графикону појављују следеће категорије установа у култури: библиотеке, музеји, архиви, позоришта, заводи за заштиту и “остали”. У те „остале“ спадају: Коло, Кинотека, Филмски центар Србије, Центар за конзервацију, Завод за проучавање културног развитка... и Београдска филхармонија.

(http://www.zaprokul.org.rs/Media/Document/izvestaj2012_Res.pdf)

И на сличном графикону који се односи на Војводину и њене установе културе, види се иста слика (међу ”осталима” је само Војвођански симфонијски оркестар.) Ова пропорција је први доказ давно започетог занемаривања.

Оркестри

Оркестри, стална филхармонијска тела, од највећег су значаја за музичку културу једне средине. У Србији, поред Београдске филхармоније (БФ), Војвођанске филхармоније, Нишког симфонијског оркестра, раде још и оперски оркестри Српског народног позоришта, београдског Народног позоришта, Симфонијски оркестар РТС... док се у новије време појављују у јавности оркестри Camerata Serbia, Нови симфонијски оркестар "Макрис"... Овде бисмо се морали присетити да у суседној Румунији, постоји 15 Филхармонија (не рачунајући остале симфонисјке оркестаре).

Поред најважнијег елемента – а то је квалитет оркестра - и програм оркестара је за културу земље веома значајан. У том смислу, највећи и најзначајнији симфонијски оркестар, БФ, најчешће током сезоне на свом програму нема дела српских аутора (без обзира на генерацију). Неформално истраживање показују да је у сезони 2013/14. БФ имала, уз један целовечерњи концерт музике из српских филмова, 4,4% српске музике. Годину дана раније, 2012/13, тај проценат био је и мањи, 1,4%, предходне 2011/12 - 2% и 2010/11 - 1,8%. То значи да је током предходне 4 сезоне просек извођења дела српске

музике на програму БФ био оквирних 2,4%.¹ Само у текућој сезони, од око 80 композиција и нешто мање композиторских имена (због понављања оних највећих), само 3 су домаћа.

Ако се овоме дода да са БФ-ом домаћи солисти наступају само спорадично (осим оних уметника који су стално запослени у том оркестру), ако се дода да је недавна америчка турнеја БФ прошла без осмишљене програмске концепције у којој је домаће музике било недовољно, онда се може запазити да домаћа музичка уметничка музика на оркестарском подијуму није подржана.

Прва последица ове ”политике” је да је оркестарских дела све мање. Друга последица је отуђивање публике од савременог домаћег стваралаштва и националних уметничких вредности.

Од недавно је Симфонијски оркестар РТС поново на буџету (до 2016. године). Иако оформљен са другачијим задатком који подразумева стална снимања нове музике и извођача, СО РТС наступа и на концертима. Али, током целе сезоне 2013-14., осим ауторске вечери композитора Владана Радовановића, није било ни једног наслова српске уметничке музике на програму овог оркестра.

Споменимо и Нишки симфонијски оркестар. Према програму на њиховом сајту могло би се закључити да, у години у којој обележава 60 година од оснивања, овај оркестар прихвата нискобуџетне извођаче ван Ниша али да је углавном окренут афирмацији локалних уметника, извођача, диригената и аутора.... У нишком оркестру сви свирају на својим инструментима и срећу се са проблемом недостатка основних средстава за рад.

Гостовања оркестара у мањим градовима Србије било би веома подстицајно и пожељно, али тешко да би се озбиљнији примери таквих гостовања могли наћи у последњих неколико година.

Мањи музички састави

Мањи музички ансамбли су знатно многобројнији и активнији у промоцији како српске музике, тако и извођача, солиста и диригената. За све њих, од којих су неки сад у експанзији а други у повлачењу, нема довољно подршке и системске финансијске потпоре. Рад ових тела је стално ”на ивици” а видљивост сведена на све мању меру. Истовремено, квалитет ансамбала (Градилиште, Метаморфозис и многи други...) одржава се на завидном нивоу.

”Зашто се не снађу, где су им спонзори”? Или: ”Нека науче како се привлачи пажња медија” - може се чути у јавности. На то питање постоји неколико одговора. Први: махом недовољно образовани спонзори одлучују да у оквиру своје ”друштвене одговорности” подрже спорт и забавне форме, пре него уметничку музику која је – услед догодишњег запостављања – постала ”непопуларна”. Спонзори воле ”лакше” и популарније садржаје. Друго: они потенцијални спозори са више разумевања, и сами ретки, изговор најчешће налазе у економској кризи. Треће: они чије је школовање за управљање институцијама - па и налажење спонзора - држава већ платила, а то су стручњаци за менаџмент у култури који треба да пронађу нове начине опстанка,

¹ До ових процената дошло се путем израчунавања минутаже композиција изведених на концертима БФ.

финансирања, пласирања уметничког дела и извођења - нису у том послу претерано успешни. То показују резултати.

Солисти

Када су у питању бројни солисти и инструменталисти које Србија има, неки од њих и са светским реномеом, остаје неугодан осећај да се на подијуму нису појавили некад и већи број година.

Задужбина Илије М. Коларца

Задужбина Илије М. Коларца има веома разгранату активност у области музике. Нека буде споменута сезона под називом „Великани музичке сцене“. И поред тога што је концерте овог циклуса у 2014. пратило 4.550 посетилаца, одржано је (само) 6 концерата. Довољно за једну европску метрополу какав је Београд?

Коларац, једина концертна сала у главном граду која има одлике правог концертног простора, је "на тржишту" са својим програмима, али на тржишту у време мале куповне моћи грађана. Зато не чуди да је ова установа покренула глобалну манифестацију *Концерти за Коларац* где музичари, на добротворним концертима, прикупљају средстава за куповину новог клавира уз одзив великог броја наших и страних музичара. На овај начин Коларац ће, можда, ускоро набавити своје основно средство за рад – добар клавир.

Опере

У опери Народног позоришта у Београду уочава се да се уметници и други стручњаци не одабирају на прави начин, да се не виде јавни конкурси, да је велики број хонорарних сарадника и истовремено недовољна искоришћеност оних који су запослени, да је оркестар опере непопуњен а да шефа диригента нема... Једном броју проблема доприноси и примена забране запошљавања.

Током 20 година Опера није имала на репертоару ни једну музичку партитуру домаћег аутора. А онда је 2009. постављена опера Растислава Камбасковића «Хасанагиница» која је укупно имала четири извођења. Управо предходних дана одржана је још једна премијера, овог пута сценског дела Светислава Божића. Од балета на музику домаћих аутора на репертоару је «Ко то тамо пева» Војислава Костића.

Опера српског народног позоришта има на свом репертоару запажену продукцију «Милева» Александре Вребалов с којом одлази и на турнеје.

Опера у Нишу је у повоју. Прва изведена опера се појавила пре две године (била је то, заправо, оперета "Слепи миш"). Недавно је изведена још једна премијера, овог пута "Севилски берберин". У извођење се, поред Нишког симфонијског оркестра, укључују и снаге Факултета уметности у Нишу.

Оно што је оперским кућама, као и већини оркестара заједничко, је непопуњеност ових ансамбала. Они се попуњавају тако што се свирачи «позајмљују» из других извођачких тела. Заједничко им је и то што оркестари немају своје инструменте већ се користе приватним, као и то да нема

финансијских могућности за редовно одржавање инструмената и набавку основних средстава за рад као што су жице, пискови за дувачке инструменте и сл.

Остаје отворено питање да ли је укупан ниво представа, искоришћеност потенцијала и људских ресурса као и укупна организација ових установа увек задовољавајућа?

Још једно отворено питање се односи на то да у више музичких установа, па и оних од националног значаја, директори раде у в.д. статусу. Самим тим, питање менаџмента и управљања устаномом је нестабилно и привремено.

Приватна опера Мадленианум послује по другим правилима. На репертоару ове опере налази се „Мандрагола“ Ивана Јевтића као и два значајна домаћа балета, „Собарева метла» Милоја Милојевића, и „Балада о месецу луталици» Душана Радића.

Југоконцерт- СЕБЕФ

Југоконцерт, једина професионална агенција за организацију музичког живота, угашена је због великог финансијског дуга према домаћим и страним уметницима. Јавности није познато да ли су уметници којима су последњих неколико година Бемус и Југоконцерт остали дужни, добили своје хонораре. Посебно да ли су страни уметници и велики оркестри, као што су Миланска скала и Филхармонија из Њујорка обештећени, или се брука са неисплаћеним хонорарима наставља. Али јесте познато да је послове специјализоване агенције чији је профил била уметничка музика, цез, опера и продукција великих форми, замењена организацијом СЕБЕФ што представља скраћеницу од Центар београдских фестивала. Као потпуно неспецијализован, СЕБЕФ једва да је у појединачним случајевима успео да успостави корак са концертним програмима. Иста установа за организацију свих градских приредби, па и Новогодишњег концерата естрадних звезда, бивше запослене у Југоконцерту претворила је од специјалиста у сваштаре.

БЕМУС

БЕМУС је, после кризе која је била изазвана бројим разлозима, 2014. одржан. Али, Бемус је, поред тога што је имао мањи број концерата, био и мање разноврстан (сви гости били су из само једне велике земље), изгубио и неке од својих најважнијих компоненти: једна је извођење нарученог дела домаћег аутора а друго је концепција фестивала „широког спектра“.

Успостављањем естетике „новног конзервативизма“, коју прокламује тренутно уметничко вођство фестивала, публика Бемуса је изгубила фестивал разноврсног садржаја и ширих погледа на уметност.

Публика

Публика досад изгледа није била предмет истраживања научних установа задужених за тај посао. Покушај да се пронађу веродостојни подаци везани за публику, није успео. „Фестивалска публика деценијама је предмет истраживања у свету, док је код нас била запостављена», стоји у тексту

«Публика манифестација и фестивала» у Извештају о раду Завода за истраживање културног развитка за 2013. годину.

У истом тексту налази се и једна реченица која се односи на Бемус и она гласи: Редовних посетилаца манифестација највише је на Београдском сајму књига, а најмање на БЕМУС-у, док је оних који су дошли први пут највише на Октобарском салону (око једне трећине).

Концертна сезона

Ипак, оно што се види голим оком је да концертна сезона_2014-2015. у главном граду Србије протиче са веома мало концерата. Осим БФ која има својих 25 концерата у овој сезони, све остало што се догађа по концертним салама (од Скупштине града, преко СКЦ-а, сала музичких школа до неусловних сала београдских гимназија) непланирано је, спорадично и надасве ретко. Пошто нема професионалног организатора нема ни концепције ни координације па се ионако малобројни догађаји поклапају. Нема редовних огласа јер су за мале буџете они прескупи. О билбордима, плакатама, ПР служби, „нападима“ на медије - нема ни говора. Да ли је то музичка сезона једне европске престонице?

Годишњице

Протекле године српска музичка култура је требало да обележи неколико значајних годишњица. За ову прилику нека буду споменуте само две: 100 година од смрти Стевана Мокрањца и 30 година од смрти Василија Мокрањца. Годишњица Стевана Мокрањац је обележена на сладећи начин: у Храму св. Саве изведена је Литургија коју је певало преко 1000 певача (диригент Бојан Суђић); Музиколошки институт САНУ је организовао свечану академију посвећену годишњици смрти Ст. Мокрањца; објављен је зборник радова под заједничким насловом: *Стеван Ст. Мокрањац. Иностране концертне турнеје са Београдским певачким друштвом* (уредник Б. Милановић); објављен је компакт диск у оквиру серије "Пробуђени архив": *Имагинарни музеј Мокрањчевих дела* са снимцима световне хорске музике; Летња школе црквене музике у Сремским Карловцима цео свој програм посветила је Ст. Мокрањцу... Посвета Мокрањцу био је и вишесатни програм под насловом "Осу се небо звездама" који је организовао КНУ у сарадњи са Културним центром Београда, Мокрањчевом задужбином и САНУ.

Када је у питању Василије Мокрањац, одржан је концерт камерне музике у сали Скупштине града на БЕМУС-у; одржани су концерти у Галерији САНУ и у Галерији Коларчеве задужбине где је извођен клавирски опус аутора; на новосадској Музичкој академији студенти клавирског одсека извели су клавирску музику на мини трунеји по градовима Војводине а исти концерт је поновљен у сали Прве гимназије у Београду. Clasic Produktion Osnabrig, из Немачке (уредник Burkhard Schmilgun) објавио је ЦД са камерном музиком Василија Мокрањца и са страним извођачима (СРО 777 893-2).

Овоме се мора додати да је Василије Мокрањац примарно симфонијски стваралац чија концертантна дела, као ни његових пет симфонија, нису изведени ове године.

Да ли је све ово довољно и адекватно? Да ли је то још једна недовољно искоришћена прилика да се опуси два великана српске музике нађе у центру пажње и публике али културне јавности?

Овај извештај не може понуди потпуну евиденцију јер за такав посао не постоји ни један услов, али се, из само делимично сакупљених података, види да су обе годишњице обележене ”радно” и у уском кругу музичке породице, без јасног одјека и јавности. Струка је са своје стране учинила много, али и веома успешни резултати нису добили видљивост.

Савремено стваралаштво

У Србији постоји већи број манифестација, али је само једна која негује савремено стваралаштво и дела нове српске музике. То је Међународна трибина композитора (Трибина) (<http://composers.rs/?p=2764>) коју већ 24 године организује Удружење композитора Србије (УКС) и у склопу фестивала додељује и једину награду за уметничко музичко стваралаштво, награду Стеван Мокрањац. Ова манифестација је 2014. године одбијена на конкурс МКИ од стране стручне комисије и на тај начин осуђена на (привремено) гашење. Образложење за овакав поступак се појавио и у јавности (више на сајту <http://composers.rs/?p=3498#more-3498>)

Међународна трибина композитора је 2014. ипак одржана и била је, по стручном мишљењу и мишљењу многобројне публике, веома успешна и посећена. А одржана је захваљујући новцу из фонда за културна давања СОКОЈ-а. Као што је познато, СОКОЈ је организација музичких стваралаца, из чега произилази да је Трибина финансирана новцем самих композитора². Програм Трибине која није била подржана од комисије МКИ, био је посвећен обележавању годишњице смрти Ст.Мокрањца али и ретроспективи саме награде Мокрањац. На Трибини је узео ућешћа не само велики број српских композитора (17) већ и велики број домаћих солиста и камерних музичара. И поред финансијске оскудице, трибина је имала госте. Ансамбл из Словеније и кинески ансамбл ”Забрањени град”, светски реномирани државни ансамбл који изводи подједнако традиционалну и савремену кинеску музику.

Истовремено, док се Међународној трибини не одобравају средства (2014.) српски композитори имају озбиљне успехе у свету, тамо где су отишли „трбухом за крухом“. Ивана Медић из Музиколошког института САНУ, у оквиру свог рада ”Music of the lost generation: serbian emigre composers”, сачинила је попис композитора који више не станују овде. (Од Душка Богдановића, Вука Куленовића, Огњена Богдановића, Милоша Раичковића, Александре Вребалов, до Јасне Величковић, Ане Соколовић, Милице Ђорђевић Марка Никодијевића...). На том списку се налази неколико десетина имена.

Удружење композитора, Трибина и други, са своје стране, чине све да ова генерација „изгубљених“ остане део српске културе тиме што ће њихова дела бити извођена и награђивана. Срећом, у тој намери се успело. Многи, могло би се рећи већина ових композитора, су угледни, уважени и веома респектовани уметници, којима се њихове нове средине – земље Европе, САД и Канаде - диче.

² Сокој штити права аутора музике, аутора текста, аутора аранжмана музике и других носилаца ауторских права на музичким делима свих жанрова.

Манифестације

Из Извештаја Завода за проучавање културног развитка може се видети да у Републици Србији има укупно 913 манифестација а да се у категорији Музичке манифестације налази њих 137. Ако се ту изузму “Акорди Лешка” или “Београдски дочек Нове године” – које ни на који начин не би смеле бити на списку ма каквих културних догађања - наведене манифестације у већем броју делују респектабилно: то су Бемус, Београдски џез фестивал, Козарт, Џез и импровизирана музика у Кањижи, Хорске свечаности у Нишу, КОМА, Фестивал харфе, Чело фест, Фестивал чембала, МТМО, Мокрањчеви дани, НОМУС, НИМУС, СОМУС, Обзорје на Тиси, Октоих, Ринг Ринг, Фестивал буњевачких песама у Суботици, Фестивал влашких изворних песама, Кладово, Циклус Великани музичке сцене на Коларцу....

Ако се овоме списку дода још 10 манифестација које се воде као “религијске”, као што су Летња духовна академија у Студеници или Панчевачки дани духовне музике, мора се признати да међу многим наведеним манифестацијама нема много оних које би могле представљати вишак.

У последње време се могло чути да постоје стотине манифестација које Србији нису потребне. На списку музичких манифестација нису ни сада, нити су раније биле, ни “кобасицијаде” ни “сланинијаде”, па чак ни Гуча. Те манифестације спадају у друге секторе као што је туризам, а то се може видети на сајтовима тих манифестација. Њихови финансијери су секретаријати за пољопривреду или ветеринарски заводи а не МКИ.

Фестивали и манифестације представљају посебну мотивацију за публику која је све више окренута „догађајима“ него редовној културној сезони. Предлажемо да се значај манифестација посматра из тог угла и да се, напротив, манифестације искористе за стимулисање посусталог музичког живота у Србији.

Музичко образовање

Образовање у Србији подразумева бесплатно ниже и средње музичко школство. Многи градови имају ниже и средње музичке школе, а постоји и већи број факултета. Поред државног Универзитета уметности у Београду, постоји и Универзитет уметности у Новом Саду, али и Факултети у Звечану, Нишу, Приштини, постоји ФИЛУМ у Крагујевцу, приватна Академија уметности, Нова академија уметности, Академије лепих уметности, школе у Новом Пазару, Мегатренд... Док су средње школе намењене општем образовању, факултети усмеравају младе људе у професионалном правцу и у тој “производњи уметника” као да се не прилази довољно обазриво и планирано. У ситуацији мале „пропусне моћи“ на музичку сцену, поставља се питање са којим планом се школују сви ови кадрови?

У недостатку система и довољног финансирања у домену музичке културе, многи послови се обављају волонтерски. Тако на пример, тренутно за потребе савремене српске музике, а у оквиру Удружења композитора Србије, ради група волонтера, студената и незапослених музичара на следећим пословима: скенирање партитура домаћих композитора, постављање на интернет видео и аудио записа са Трибине и нотографисање – преписивање партитура и њихово постављање у базу података.

И то није једино место волонтерског рада. Списак места где уметници свих генерација *нису плаћени* за своју професионалну активност је дуг. Оваква пракса је почела пре више година када је Југоконцерт престао да исплаћује хонораре, или је то чинио спорадично.

На овом месту треба подсетити да је некад постојала пракса редовних, професионално организованих, најављених и објављених циклуса концерата. Циклуси су обухватили велика светска имена, младе извођаче, камерну музику, оргуљске концерте у Дому Синдиката, концерте Музичке омладине, редовне циклусе СОПТС... Сада, као што је већ речено, то је случај једино са БФ.

Облици запостављања

Облици запостављања уметничке музике су бројни као и последице. Млади, високо образовани и талентовани људи завршавају студије у Србији и почињу професионални живот са минималним шансама да се појављују и наступају.

Уметници не само да желе, они морају да се уметнички изразе. Зато су, скоро по правилу, спремни да *не* траже накнаду за свој таленат, нити компензацију за, најчешће, велики уложени рад и професионално улагање. Али, бесплатни наступи могу да значе и деградирање професије, професионалног образовања и статуса те свођење професије на добровољне акције и активности. За илустрацију ове ситуације нека послужи следећи податак: на Променадним концертима у оквиру *Коларчевог подијума камерне музике*, 2014. године одржано је 30 концерата, али се на конкурс јавило више од 150 различитих музичких састава. Остаје без одговора питање да ли је уопште и где је наступило преосталих 120 појединаца и група са својим припремљеним програмима?

Преподневни концерти недељом на Коларцу говоре о културним потребама публике. Али, ти исти концерти указују на синдром ”дугачког реда пред Југословенским драмским позориштем”. Наиме, концерти недељом су бесплатни. Ова чињеница заслужује да буде помно анализирана: да ли то значи да потенцијалне публике има више него што је има у концертима салама и на другим догађајима? Да ли је, због укупне финансијске ситуације публика спремна да се одазове у већем броју онда када је улаз јефтин или бесплатан?

Закључци

- Стање у музичкој уметности у погледу концертног живота, услова стваралаштва и образовања није на задовољавајућем нивоу.
- Из наведених примера произилази непријатан закључак да музика непрекидно остаје у ”свом дворишту” и да јој недостаје друштвени амбијент, промоција и афирмација.
- Простор за промоцију и афирмацију уметничке музике у медијима, како електронским тако и писаним, недовољан је и рестриктиван.
- Чињеница да се у пољу музике појављују нова имена, оснивају нови ансамбли и стварају нова дела, говори о ентузијазму група и појединаца више него о систематској подршци друштва.
- Домаћи аутори из прошлости као и савремени композитори нису приоритет културне политике у Републици Србији.

- Маркетинг уметничких тела и дела заменио је озбиљан, дуготрајан рад на квалитету.
- Музика се све више банализује и естрадизује. Све више је ”лаких нота” а музика се све више представља као ”забавна” и онда када то није.
- Музичка уметност је широком делу публике финансијски недовољно доступна.
- Чак ни у главном граду музика нема наменски грађену концертну салу. У мањим местима, често нема ни клавир.
- У круговима струке влада осећај да је музика потцењена, недовољно валоризована и запуштена. Области посебног занемаривања су баштина и домаћа савремена музика, управо оно што је стратешки потенцијал једне културе и једне земље.
- Музика говори универзалним језиком и није локална. Та огромна комуникацијска предност музике није искоришћена јер је мобилност уметника и дела веома ниска.
- Ова анализа Савета упућује се Министарству културе и биће у целини објављена на сајту Савета.
- Савет позива Министарство да се активно укључи у решавање изнетих проблема.

Београд,
4.3.2015.